

עבירה וכנ"ל. ולפי"ז א"ש דברי הכפתור ופרח כי איסור לגדל לולב בירושלים אינו איסור התלוי בזמן, אלא הוא גופא איסור. (הרה"ח ר"מ ניימן שיחי' - ב"ב)

★ ★

בש"ת רדב"ז (ח"ב סי' תרל"ג) הביא מס' כפתור ופרח (כנ"ל) דלולב שגדל בירושלים פסול שהרי הוא מצוה הבא' בעבירה, שהרי אין מקיימין בה אילנות.

אמנם הרדב"ז כתב שמימינו לא ראינו נוהגים בה אלו הקדושות המבוארים כאן וברמב"ם פ"ו מהל' ביהב"ח, והטעם שאפי' אם קדושה שני' קדושה לשעתה וקדושה לעתיד לבא, אבל דברים אלו שהם תקנת חכמים לא שייך האידנא טעם אלו התקנות.

דכ"ל אלו הדברים שאסרו מפני שמרבה את הטומא', לא שייך האידנא דכולנו טמאי מתים אנן.

ואין משכירין בתוכה בתים, הטעם הוא מפני שלא נתחלקה ירושלים לשבטים, והיום כל הבתים מכח עכו"ם קאתי. א"נ מפני שהאושפזיכן היו נוטלים עורות הקדשים, והאי טעמא ל"ש האידנא, א"נ מפני עולי רגל, והאידנא שבתו עולי רגל.

ואין נותנין בתוכה מקום לגר תושב, והאידנא אין מקבלין גר תושב.

ואין נוטעין בה גנות ופרדסים ואינה נזרעת ואינה נחרשת, הטעם הוא שמא מסרח ויקוצו עולי רגלים, והשתא לא שייך האי טעמא.

ואין עושין בה כבשונות, כדי שלא ישחירו כותלי הבית והחומות, והא ל"ש האידנא וישחירו וישחירו.

ואע"פ שכל דבר שבמנין אע"פ שבטל הטעם מ"מ התקנה קיימת, שאני הכא דהתקנות ממילא בטלות ע"י הגויים שגרים שם, וא"כ לא הועילו חכמים האידנא בתקנתם שאם לא יעשו ישראל יעשו עכו"ם. עכתו"ד.

★ ★

בגמ': אין מגדלין בה תרנגוליים כו'.

בש"ת הרמ"ע מפאנו (סימן פ"ה) כתב, דכל האיסור הוא רק במגדל תרנגולים חפשי, אבל אם מגדל אותם סגורים בתוך לול שלהם שאינם יוצאים החוצה שרי, וברבורים אבוסים של שלמה יוכיחו, שהאכיל בסעודות שבירושלים,

וי"ע מהא דאי' בסוכה כב: העושה סוכתו בראש האילן או בראש הגמל כשרה ואין עולין לה ביו"ט, ודעת רש"י ור"ן שאם עלה ביו"ט יצא, הגם שעבר על איסור שבות דרבנן ול"א בזה מצוה הבאה בעבירה עוד מצינו בגמ' סוכה לג. לענין ענבי הדס שכתוב במשנה שפסול ואם מיעטן כשר ואין ממעטין ביו"ט משום שבות, ודעת חכמים שאם עבר ולקטן ביו"ט שכשר, ול"א בזה מצוה הבא' בעבירה.

ובשפ"א סוכה לג. מבאר דמצוה הבא' בעבירה אמרי' רק אם כשעבר האיסור עדיין נשאר העבירה על החפץ כגון אשרה שאפי' לאחר שעבדו בו נשאר החפץ אסור, משא"כ אם עבר ולקטן, איסורא דעבד עבד, ואינו נשאר על החפץ שם עבירה ולכן אינו אסור מטעם מצוה הבא' בעבירה. ולפי יסוד זו מיושב דברי רש"י בפסחים הנ"ל שטבל האיסור עדיין על החפץ כשמקיים את המצוה, ועל כן בעלה על סוכה שבראש האילן יצא כי האיסור שעבד עבד, (ולכאו' הא אי' בעירובין ק: שגם מי שעלה ע"ג אילן בשבת יש לו חיוב לירד כי הוא משתמש באילן, וצ"ל כמו שביארו האחרונים, דלדעת הריב"א שהגם שאין עשה דוחה ל"ת ועשה אבל הלאו מיהו נדחית ואמרי' מאי אולמא האי עשה מהאי עשה ועל כן כשעלה ע"ג אילן כדי לקיים מצות סוכה אמרי' שאי"צ לירד כי מאי אולמא וכו', וא"כ לפי"ז אין לו חיוב לירד ואיסורא הראשונה שעבד עבד).

אולם הך דבב"ק הנ"ל לא יתיישב לפי"ז, דלמה אין מקיימין מצות לולב בלולב שגדל בירושלים, הלא המצוה שעבד עבד ולא נשאר על החפץ שם עבירה, ולא דמי לטבל שיש ע"ז שם עבירה כשמקיים את המצוה.

וליישב זאת, י"ל כמו שכתב בשו"ת דובב מישרים (ח"ג סי' י"ג), דבאיסור התלוי בדבר אחר כגון זמן ל"א בזה מצוה הבא' בעבירה, ואי' בפסחים מח. שבאיסור דרבנן יש חילוק בין אם הוא איסור בגופו כגון טבל או איסור שדבר אחר גרם לו, ובאיסור דאו' אין חילוק, על כן בטבל שזה איסור בגופו אפי' שזה איסור מדרבנן א"א לקיים בזה משום מצוה הבא' בעבירה, משא"כ עבר ולקטן או שעלה ע"ג אילן שכל האיסור הוא רק בגלל שזה שבת ויו"ט שזה איסור מחמת הזמן, ע"כ אם עבר יצא ואין בו פסול מצוה הבא' בעבירה. ומקורו מד' הירושלמי בפ"י"ג (משבת ה"ג) דמקשה מ"ש קורע בשבת מחמת מתו דיצא ידי חובת קריעה ממצה גזולה שאינו יוצא ידי"ח, ומתרץ תמן גופא עבירה ברם הכא הוא עבר